

Informacja dotycząca wdrożenia *ESA 2010* w statystyce monetarnej i finansowej publikowanej przez Narodowy Bank Polski

- Narodowy Bank Polski w dniu 30 września br. opublikuje roczne rachunki finansowe zgodne z metodyką *ESA 2010*: stany – za lata 2003-2013, transakcje – 2004-2013.
- Kwartalne rachunki finansowe zgodne z *ESA 2010* zostaną opublikowane w październiku br.: stany – od IV kwartału 2003 r. do II kwartału 2014 r., transakcje – od I kwartału 2004 r. do II kwartału 2014 r.
- W statystyce monetarnej zasady *ESA 2010* zostaną wdrożone począwszy od danych za grudzień 2014 r.
- W statystyce funduszy inwestycyjnych zasady *ESA 2010* będą stosowane począwszy od danych za IV kwartał 2014 r.

W dniu 26 czerwca 2013 r. zostało opublikowane rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 549/2013 z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych w Unii Europejskiej¹. Rozporządzeniem tym został ustanowiony Europejski System Rachunków 2010 (*ESA 2010* lub *ESA*²), obejmujący metodykę sporządzania zestawień statystycznych z zakresu rachunków narodowych przez kraje Unii Europejskiej (Załącznik A³) oraz program transmisji tych zestawień do Komisji Europejskiej (Eurostatu) (Załącznik B⁴).

Metodyka *ESA 2010* dotyczy standardów, definicji, klasyfikacji i zasad zapisów księgowych stosowanych do zestawiania rachunków narodowych, co zapewnia porównywalność danych opracowywanych przez państwa będące członkami UE. Metodyka będzie stosowana

¹ Regulation (EU) No 549/2013 of the European Parliament and of the Council of 21 May 2013 on the European system of national and regional accounts in the European Union.

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/esa_2010/key_legal_documents - link umożliwiający dostęp do rozporządzenia przetłumaczonego na wszystkie oficjalne języki państw członkowskich UE, w tym na język polski.

² European System of Accounts.

³ Eurostat opracował wersję książkową Załącznika A, tzw. „Blue book”. Jej treść jest zgodna z treścią opublikowaną w rozporządzeniu, ale jest inaczej prezentowana. Jednocześnie zawiera ona pewne dodatkowe elementy, nie ujęte w rozporządzeniu, w szczególności skorowidz najważniejszych terminów występujących w Załączniku A wraz z odwołaniami do rozdziałów i paragrafów. Do końca 2014 r. Eurostat planuje udostępnić „Blue book” we wszystkich oficjalnych językach państw członkowskich UE.

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/product_details/publication?p_product_code=KS-02-13-269

⁴ ESA Transmission Programme.

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-01-13-429-3A-C/EN/KS-01-13-429-3A-C-EN.PDF

w transmisjach danych do Eurostatu począwszy od dnia 1 września 2014 r. Ponadto umożliwi ona dokonywanie porównań międzynarodowych z danymi o krajach spoza UE, ponieważ jest oparta na ogólnosiwiatowym Systemie Rachunków Narodowych (2008 SNA⁵), który w lutym 2009 r. został przyjęty przez Komisję Statystyczną Organizacji Narodów Zjednoczonych⁶.

ESA 2010 zastąpi dotychczas obowiązujący ESA 95, który został wprowadzony rozporządzeniem Rady (WE) nr 2223/96 z dnia 25 czerwca 1996 r. w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych we Wspólnocie⁷ i był oparty na poprzedniej wersji SNA, tj. 1993 SNA.

Rewizja systemów 1993 SNA i ESA 95, i w konsekwencji wdrożenie 2008 SNA i ESA 2010, wynikała z konieczności dostosowania rachunków narodowych do nowych realiów gospodarczych oraz uwzględnienia wyników prac metodologicznych i potrzeb użytkowników.

Metodyka ESA2010 jest zgodna z zasadami zawartymi w szóstym wydaniu Podręcznika Bilansu Płatniczego i Międzynarodowej Pozycji Inwestycyjnej (BPM6⁸), opublikowanym przez Międzynarodowy Fundusz Walutowy w 2009 r.

1. Zmiany metodyki wprowadzone w ESA 2010⁹

Najważniejsze zmiany metodyczne wprowadzone w ESA 2010, uwzględniane w statystyce monetarnej i finansowej opracowywanej przez NBP, dotyczą klasyfikacji sektorowej oraz klasyfikacji instrumentów finansowych, w szczególności:

- zrewidowanego podziału sektora instytucji finansowych na podsektory,
- kryteriów klasyfikacji jednostek do sektora instytucji rządowych i samorządowych,

⁵ System of National Accounts 2008. <http://unstats.un.org/unsd/nationalaccount/sna2008.asp>

⁶ 2008 SNA jest wspólnym opracowaniem ONZ, Komisji Europejskiej (Eurostatu), Międzynarodowego Funduszu Walutowego, OECD i Banku Światowego.

⁷ Council Regulation (EC) No 2223/96 of 25 June 1996 on the European system of national and regional accounts in the Community.

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1404996729180&uri=CELEX:01996R2223-20130701> – link umożliwiający dostęp do rozporządzenia przetłumaczonego na wszystkie oficjalne języki państw członkowskich UE, w tym na język polski.

⁸ Balance of Payments and International Investment Position Manual. Sixth Edition (BPM6).

<http://www.imf.org/external/pubs/ft/bop/2007/bopman6.htm>

⁹ Najważniejsze zmiany metodyki ESA 2010, dotyczące zarówno rachunków finansowych, jak i niefinansowych, zostały szczegółowo omówione w „Podręczniku dotyczącym różnic pomiędzy ESA 95 a ESA 2010” (Manual on the changes between ESA 95 and ESA 2010).

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/product_details/publication?p_product_code=KS-GQ-14-002 (tłumaczenie na język polski dostępne jest na stronie internetowej GUS: <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/europejski-system-rachunkow-narodowych-i-regionalnych-esa-2010/podrecznik-dotyczacy-roznic-pomiedzy-esa-95-a-esa-2010,2.1.html>)

- wprowadzenia rozróżnienia pomiędzy centralami (*head offices*) a spółkami holdingowymi (*holding companies*) oraz odmiennych zasad ich klasyfikacji sektorowej,
- modyfikacja klasyfikacji instrumentów finansowych,
- doprecyzowania zasad klasyfikacji gwarancji kredytów i pożyczek (m.in. wprowadzenie pojęcia standaryzowanych gwarancji),
- zmiany zasad rejestracji specjalnych praw ciągnięcia (SDR) MFW,
- wprowadzenia nowych zasad rejestracji płatności ryczałtowych (*lump sum payments*).

Szczegółowa klasyfikacja sektorów i podsektorów instytucjonalnych oraz instrumentów finansowych zgodna z *ESA 2010* została zamieszczona odpowiednio w załącznikach nr 1 i nr 2.

1.1. Zmiana podziału sektora instytucji finansowych na podsektory

ESA 2010 wprowadził podział sektora instytucji finansowych na 9 podsektorów, w miejsce 5 podsektorów określonych w *ESA 95*. Poniższa tabela przedstawia powiązania między ww. podsektorami.

Tabela 1. Porównanie podziału sektora instytucji finansowych na podsektory według *ESA 2010* oraz *ESA 95*¹⁰

Podsektory instytucji finansowych (<i>ESA 95</i>)	Kod		Kod	Podsektory instytucji finansowych (<i>ESA 2010</i>)
Bank centralny	S.121	→	S.121	Bank centralny
Pozostałe monetarne instytucje finansowe	S.122	→	S.122	Instytucje przyjmujące depozyty, z wyjątkiem banku centralnego
		→	S.123	Fundusze rynku pieniężnego
Pozostałe instytucje pośrednictwa finansowego, z wyjątkiem instytucji ubezpieczeniowych i funduszy emerytalnych	S.123	→	S.124	Fundusze inwestycyjne niebędące funduszami rynku pieniężnego
		→	S.125	Pozostałe instytucje pośrednictwa finansowego, z wyjątkiem instytucji ubezpieczeniowych i funduszy emerytalno-rentowych
Pomocnicze instytucje finansowe	S.124	→	S.126	Pomocnicze instytucje finansowe
		→	S.127	Instytucje finansowe typu <i>captive</i> i udzielające pożyczek
Instytucje ubezpieczeniowe i fundusze emerytalne	S.125	→	S.128	Instytucje ubezpieczeniowe
		→	S.129	Fundusze emerytalno-rentowe
Przedsiębiorstwa ¹¹	S.11	→		

Źródło: Podręcznik dotyczący różnic pomiędzy *ESA 95* a *ESA 2010*.

¹⁰ Linia przerywaną zaznaczono zmianę klasyfikacji jednostek instytucjonalnych związaną z doprecyzowaniem zasad rejestracji spółek holdingowych (szczegółowy opis w pkt. 1.3).

¹¹ Zmiana dotyczy wyłącznie spółek holdingowych klasyfikowanych w *ESA 95* w sektorze przedsiębiorstw niefinansowych (szczegółowy opis w pkt. 1.3).

Najważniejsze zmiany w zakresie podziału sektorowego obejmują:

▪ **Wyodrębnienie podsektora funduszy rynku pieniężnego (S.123)**

Monetarne instytucje finansowe, zdefiniowane przez EBC, obejmują wszystkie jednostki instytucjonalne należące do podsektorów: bank centralny (S.121), instytucje przyjmujące depozyty, z wyjątkiem banku centralnego (S.122) oraz fundusze rynku pieniężnego (S.123). Podkreślić należy, że zakres monetarnych instytucji finansowych nie uległ zmianie w stosunku do zasad określonych w *ESA 95* – fundusze rynku pieniężnego ujmowane były w podsektorze pozostałe monetarne instytucje finansowe (S.122).

▪ **Wyodrębnienie nowego podsektora funduszy inwestycyjnych niebędących funduszami rynku pieniężnego (S.124)**

Podmioty zaliczane do tego podsektora zgodnie z *ESA 95* były ujmowane w podsektorze pozostałych instytucji pośrednictwa finansowego, z wyjątkiem instytucji ubezpieczeniowych i funduszy emerytalnych.

▪ **Wprowadzenie nowego podsektora instytucji finansowych typu *captive* i udzielających pożyczek (S.127)**

Sektor S.127 obejmuje podmioty, których działalność nie polega ani na pośrednictwie finansowym, ani na świadczeniu pomocniczych usług finansowych, a większość ich aktywów i zobowiązań nie jest przedmiotem transakcji na otwartych rynkach. Do podsektora tego są zaliczane m.in. podmioty zarządzające powierzonym majątkiem, przedsiębiorstwa typu *brass plate*, spółki holdingowe, spółki specjalnego przeznaczenia oraz podmioty świadczące usługi finansowe na rzecz wielu klientów przy wykorzystaniu wyłącznie środków własnych lub pochodzących od sponsora.

▪ **Wyodrębnienie podsektora instytucji ubezpieczeniowych (S.128) oraz podsektora funduszy emerytalno-rentowych (S.129)**

W *ESA 2010* wyodrębniono 2 oddzielne podsektory: instytucji ubezpieczeniowych (S.128) oraz funduszy emerytalno-rentowych (S.129) w miejsce podsektora instytucji ubezpieczeniowych i funduszy emerytalnych występującego w *ESA 95*.

1.2. Zmiana kryteriów klasyfikacji jednostek do sektora instytucji rządowych i samorządowych

W *ESA 2010* zmieniono kryteria decydujące o klasyfikacji jednostek instytucjonalnych do sektora instytucji rządowych i samorządowych. Większy nacisk położono na kryteria jakościowe, takie jak: niezależność jednostki od podmiotów sektora instytucji rządowych i samorządowych, ekonomiczna motywacja jednostki do prowadzenia danego rodzaju działalności, podejmowanie konkurencji rynkowej z producentami prywatnymi oraz zdolność do regulowania własnych zobowiązań bez pomocy instytucji rządowych i samorządowych. Dopiero w drugiej kolejności są weryfikowane kryteria ilościowe, tj. relacja kosztów do przychodów z działalności jednostki instytucjonalnej,

tw. kryterium 50%. Jednocześnie sposób obliczania wskaźnika został nieznacznie zmieniony w porównaniu z *ESA 95*.

1.3. Doprecyzowanie zasad klasyfikacji podmiotów będących centralami (*head offices*) i spółkami holdingowymi (*holding companies*)

W *ESA 2010* wprowadzono definicje jednostek będących centralami oraz jednostek będących spółkami holdingowymi. Centrale, czyli jednostki prowadzące działalność zarządzającą jednostkami zależnymi, są klasyfikowane w sektorze przedsiębiorstw niefinansowych (S.11) lub w sektorze instytucji finansowych (jako S.126 – pomocnicze instytucje finansowe) w zależności od klasyfikacji większości ich jednostek zależnych. Zgodnie z obowiązującą Nomenklaturą Działalności we Wspólnocie Europejskiej (*NACE Rev. 2*¹²) centrale zaliczane są do sekcji M, klasa 70.10.

Spółki holdingowe, które posiadają aktywa jednostek zależnych, ale nie prowadzą działalności zarządzającej, są uznawane za instytucje finansowe typu *captive* i klasyfikowane w sektorze instytucji finansowych (jako S.127 – instytucje finansowe typu *captive* i udzielające pożyczek). Zgodnie z *NACE Rev. 2* spółki holdingowe zaliczane są do sekcji K, klasa 64.20.

ESA 95 nie zawierał rozróżnienia między ww. opisanymi podmiotami, co mogło skutkować ujęciem spółek holdingowych w sektorze przedsiębiorstw niefinansowych zamiast w sektorze instytucji finansowych.

1.4. Zmiana klasyfikacji instrumentów finansowych

W *ESA 2010* wprowadzono następujące zmiany dotyczące instrumentów finansowych:

- **Wyodrębnienie udziałów/jednostek uczestnictwa w funduszach rynku pieniężnego (F.521) oraz udziałów/jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych niebędących funduszami rynku pieniężnego (F.522)**¹³

Zgodnie z *ESA 2010* na instrument udziały/jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych (F.52) składają się 2 instrumenty dotyczące odpowiednio funduszy rynku pieniężnego (F.521) i pozostałych funduszy inwestycyjnych (F.522). Takiej dezagregacji nie było w *ESA 95* dla instrumentu udziały w funduszach wspólnego inwestowania.

¹² Klasyfikacja *NACE Rev 2*. (*Nomenclature statistique des Activités économiques dans la Communauté Européenne. Revision 2*) została ustanowiona rozporządzeniem *Regulation (EC) No 1893/2006 of the European Parliament and of the Council of 20 December 2006 establishing the statistical classification of economic activities NACE Revision 2 and amending Council Regulation (EEC) No 3037/90 as well as certain EC Regulations on specific statistical domains*

¹³ Dla krajowego rynku funduszy inwestycyjnych są to jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne funduszy inwestycyjnych.

- **Wprowadzenie nowych instrumentów finansowych w ramach systemów ubezpieczeniowych, emerytalno-rentowych i standaryzowanych gwarancji (F.6)**

Zmiana polega na wprowadzeniu następujących instrumentów: należności funduszy emerytalno-rentowych od podmiotów nimi zarządzających (F.64), uprawnienia do świadczeń innych niż emerytalno-rentowe (F.65) oraz rezerwy na pokrycie żądań wypłaty z tytułu standaryzowanych gwarancji (F.66). Nie występowały one w ESA 95.

- **Wprowadzenie nowego instrumentu opcje na akcje dla pracowników (F.72)**

W ESA 2010 doprecyzowano poprzez wprowadzenie nowego instrumentu, że opcje na akcje dla pracowników (F.72) powinny być ujmowane jako instrumenty pochodne.

W tabeli 2 przedstawiono klasyfikację kategorii instrumentów finansowych zgodnie z ESA 2010 i ESA 95.

Tabela 2. Porównanie klasyfikacji kategorii instrumentów finansowych według ESA 2010 i ESA 95¹⁴

Instrumenty finansowe (ESA 95)	Kod
Złoto monetarne i specjalne prawa ciągnięcia (SDR-y)	F.1
Złoto monetarne	F.11
Specjalne prawa ciągnięcia (SDR-y)	F.12
Gotówka i depozyty	F.2
Gotówka	F.21
Depozyty na żądanie	F.22
Pozostałe depozyty	F.29
Papiery wartościowe inne niż akcje	F.3
Papiery wartościowe inne niż akcje, poza instrumentami pochodnymi	F.33
Krótkoterminowe papiery wartościowe inne niż akcje, poza instrumentami pochodnymi	F.331
Długoterminowe papiery wartościowe inne niż akcje, poza instrumentami pochodnymi	F.332
Pożyczki	F.4
Krótkoterminowe pożyczki	F.41
Długoterminowe pożyczki	F.42
Akcje i inne udziały kapitałowe	F.5
Akcje i inne udziały kapitałowe, poza udziałami w funduszach wspólnego inwestowania	F.51
Akcje notowane	F.511
Akcje nienotowane	F.512

Kod	Instrumenty finansowe (ESA 2010)
F.1	Złoto monetarne i specjalne prawa ciągnięcia (SDR-y)
F.11	Złoto monetarne
F.12	Specjalne prawa ciągnięcia (SDR-y)
F.2	Gotówka i depozyty
F.21	Gotówka
F.22	Depozyty bieżące rozliczeniowe
F.29	Pozostałe depozyty
F.3	Dłużne papiery wartościowe
F.31	Krótkoterminowe dłużne papiery wartościowe
F.32	Długoterminowe dłużne papiery wartościowe
F.4	Kredyty i pożyczki
F.41	Krótkoterminowe kredyty i pożyczki
F.42	Długoterminowe kredyty i pożyczki
F.5	Udziały kapitałowe i udziały/jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych
F.51	Udziały kapitałowe
F.511	Akcje notowane
F.512	Akcje nienotowane

¹⁴ Kursywą zaznaczono zmiany wynikające z wdrożenia ESA 2010; pozostałe różnice wynikają z odmiennego tłumaczenia z języka angielskiego w porównaniu do ESA 95.

Instrumenty finansowe (ESA 95)	Kod
Pozostałe udziały kapitałowe	F.513
Udziały w funduszach wspólnego inwestowania	F.52
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	F.6
Przedpłaty składek ubezpieczeniowych i rezerwy na nie uregulowane roszczenia	F.62
Udziały netto gospodarstw domowych w rezerwach ubezpieczeń na życie i w rezerwach funduszy emerytalnych	F.61
Udziały netto gospodarstw domowych w rezerwach ubezpieczeń na życie	F.611
Udziały netto gospodarstw domowych w rezerwach funduszy emerytalnych	F.612
Instrumenty pochodne	F.34
Pozostałe kwoty do otrzymania/zapłacenia	F.7
Kredyty handlowe i zaliczki	F.71
Pozostałe kwoty do otrzymania/zapłacenia, poza kredytami handlowymi i zaliczkami	F.79

Kod	Instrumenty finansowe (ESA 2010)
F.519	Pozostałe udziały kapitałowe
F.52	Udziały/jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych
F.521	<i>Udziały/jednostki uczestnictwa w funduszach rynku pieniężnego</i>
F.522	<i>Udziały/jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych niebędących funduszami rynku pieniężnego</i>
F.6	<i>Systemy ubezpieczeniowe, emerytalno-rentowe i standaryzowanych gwarancji</i>
F.61	Rezerwy techniczne pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych
F.62	Uprawnienia z tytułu ubezpieczeń na życie i rent dożywotnich
F.63	Uprawnienia emerytalno-rentowe
F.64	<i>Należności funduszy emerytalno-rentowych od podmiotów nimi zarządzających</i>
F.65	<i>Uprawnienia do świadczeń innych niż emerytalno-rentowe</i>
F.66	<i>Rezerwy na pokrycie żądań wypłaty z tytułu standaryzowanych gwarancji</i>
F.7	<i>Instrumenty pochodne i opcje na akcje dla pracowników</i>
F.71	<i>Instrumenty pochodne inne niż opcje na akcje dla pracowników</i>
F.72	<i>Opcje na akcje dla pracowników</i>
F.8	Pozostałe kwoty do otrzymania/zapłacenia
F.81	Kredyty handlowe i zaliczki
F.89	Pozostałe kwoty do otrzymania/zapłacenia, oprócz kredytów handlowych i zaliczek

1.5. Doprecyzowanie zasad rejestrowania gwarancji kredytów i pożyczek

ESA 2010 uszczegółowił sposób rejestrowania gwarancji w zależności od ich rodzaju. W szczególności zdefiniowano gwarancje standaryzowane – udzielane w dużej ilości, zwykle na relatywnie niewielkie kwoty (m.in. gwarancje kredytów studenckich i kredytów eksportowych). Mimo iż prawdopodobieństwo zrealizowania pojedynczej gwarancji jest niewielkie, to fakt istnienia wielu podobnych gwarancji pozwala na wiarygodne oszacowanie liczby żądań wypłat z tytułu gwarancji. Przyjęto, że gwarancje standaryzowane będą wykazywane w rachunkach finansowych jako aktywa finansowe i zobowiązania w wysokości prawdopodobnego wezwania do realizacji tego typu gwarancji (w instrumencie F.66 – Rezerwy na pokrycie żądań wypłaty z tytułu standaryzowanych gwarancji), a nie jako aktywa warunkowe, które nie są ujęte w rachunkach narodowych. Pozostałe rodzaje gwarancji identyfikowane w ESA 2010 to gwarancje udzielane w formie

instrumentu pochodnego np. swapu ryzyka kredytowego (rejestrowane jako instrumenty pochodne) oraz gwarancje jednorazowe, dla których niemożliwe jest dokładne określenie poziomu ryzyka (traktowane jako aktywa lub zobowiązania warunkowe). Dla porównania, *ESA 95* określała gwarancje jedynie jako element aktywów warunkowych nie rejestrowanych w systemie rachunków narodowych.

1.6. Zmiana zasad rejestracji specjalnych praw ciągnięcia MFW (SDR)

ESA 2010 wprowadził odpowiednik dla aktywów w formie SDR-ów po stronie zobowiązań. Ponadto określił, że aktywa te są należnościami od uczestników łącznie, a nie MFW. Oznacza to, że SDR-y będące w posiadaniu poszczególnych państw stanowią należności od sektora zagranica. Zgodnie z *ESA 95* dla aktywów w formie SDR-ów nie wykazywano odpowiadających im zobowiązań.

1.7. Wprowadzenie nowych zasad rejestracji płatności ryczałtowych (*lump sum payments*)

ESA 2010 zmienił dotychczasowe zasady rejestrowania płatności ryczałtowych (*lump sum payments*) otrzymywanych przez sektor instytucji rządowych i samorządowych od przedsiębiorstw w zamian za przejęcie zobowiązań emerytalnych tych pracodawców. *ESA 2010* nie traktuje płatności ryczałtowych jako dochodów sektora instytucji rządowych i samorządowych, ponieważ są one zrównoważone poprzez odpowiadające im przejęte zobowiązania emerytalne. W rezultacie powyższa transakcja nie ma wpływu na wynik sektora instytucji rządowych i samorządowych. Według zasad *ESA 95* płatności ryczałtowe traktowane były jako dochody sektora instytucji rządowych i samorządowych i miały jednorazowy dodatni wpływ na wielkość deficytu w roku, w którym transakcja miała miejsce.

2. Wdrożenie *ESA 2010* w statystykach opracowywanych zgodnie z wymogami Europejskiego Banku Centralnego

W związku z koniecznością wdrożenia *ESA 2010* znowelizowane zostały europejskie przepisy regulujące zbieranie przez Europejski Bank Centralny informacji statystycznych w zakresie m.in. statystyki monetarnej, statystyki funduszy inwestycyjnych i rachunków finansowych, tj.:

- Rozporządzenie (UE) nr 1071/2013 Europejskiego Banku Centralnego z dnia 24 września 2013 r. dotyczące bilansu sektora monetarnych instytucji finansowych – EBC/2013/33
(*Regulation (EU) No 1071/2013 of the ECB of 24 September 2013 concerning the balance sheet of the monetary financial institutions sector (recast) – ECB/2013/33*),

- Wytyczne Europejskiego Banku Centralnego z dnia 4 kwietnia 2014 r. w sprawie statystyki monetarnej i finansowej – EBC/2014/15
(*Guideline of the European Central Bank of 4 April 2014 on monetary and financial statistics (recast) – ECB/2014/15*),
- Rozporządzenie Europejskiego Banku Centralnego (UE) nr 1073/2013 z dnia 18 października 2013 r. dotyczące danych statystycznych w zakresie aktywów i zobowiązań funduszy inwestycyjnych – EBC/2013/38
(*Regulation (EU) No 1073/2013 of the European Central Bank of 18 October 2013 concerning statistics on the assets and liabilities of investment funds (recast) – ECB/2013/38*),
- Wytyczne Europejskiego Banku Centralnego z dnia 25 lipca 2013 r. w sprawie wymogów sprawozdawczości statystycznej Europejskiego Banku Centralnego w dziedzinie kwartalnych rachunków finansowych – EBC/2013/24
(*Guideline of the European Central Bank of 25 July 2013 on the statistical reporting requirements of the European Central Bank in the field of quarterly financial accounts (recast) – ECB/2013/24*).

Nowelizacje obejmowały nie tylko zmiany wynikające z wdrożenia *ESA 2010*, ale także inne, odzwierciedlające nowe potrzeby użytkowników, w szczególności Europejskiego Systemu Banków Centralnych.

ESA 2010 będzie obowiązywać w transmisjach danych do EBC od września 2014 r. – dla rachunków finansowych oraz od stycznia 2015 r. – dla statystyki monetarnej i statystyki funduszy inwestycyjnych.

3. Wpływ wdrożenia *ESA 2010* na statystyki opracowywane przez Narodowy Bank Polski

3.1. Statystyka monetarna, w tym agregaty monetarne

Metodyka *ESA 2010* nie będzie miała wpływu na definicje i sposób wyliczania agregatów monetarnych i czynników ich kreacji.

Szacuje się, iż zmiany w wielkości kredytu dla przedsiębiorstw, które mogłyby wynikać z przeklasyfikowania spółek holdingowych do sektora finansowego, nie powinny być istotne. Jako nieistotne są oceniane także zmiany związane z zastosowaniem kryteriów klasyfikacji podmiotów do sektora instytucji rządowych i samorządowych.

Dane dotyczące należności i zobowiązań banków od i wobec niemonetarnych instytucji finansowych, zawarte w publikacjach m.in. w plikach analitycznych¹⁵, zostaną

¹⁵ www.nbp.pl/home.aspx?f=statystyka/pieniezna_i_bankowa/nal_zobow.html

zaprezentowane w podziale według głównych podsektorów określonych w *ESA 2010*, o ile dane te nie będą podlegać ochronie ze względu na kryteria tajemnicy statystycznej. Zasady *ESA 2010* w statystyce monetarnej zostaną wdrożone począwszy od danych za grudzień 2014 r.

3.2. Statystyka funduszy inwestycyjnych

W statystyce funduszy inwestycyjnych¹⁶ w tabelach zawierających informacje o sektorach posiadaczy jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych podział sektorowy zostanie dostosowany do *ESA 2010*. Dane, począwszy od danych za IV kwartał 2014 r., będą szacowane do czasu dokonania nowelizacji rozporządzenia określającego wymogi sprawozdawcze funduszy inwestycyjnych wobec NBP¹⁷.

3.3. Rachunki finansowe

W rachunkach finansowych¹⁸ zostaną uwzględnione klasyfikacje sektorów i podsektorów instytucjonalnych oraz instrumentów finansowych określone w *ESA 2010*. Dotyczyć to będzie danych: dla stanów – począwszy od IV kwartału 2003 r., dla transakcji – od I kwartału 2004 r., które zostaną udostępnione we wrześniu 2014 r. Szacuje się, że zmiany związane z wdrożeniem ww. klasyfikacji nie będą istotne.

¹⁶ http://www.nbp.pl/home.aspx?f=/statystyka/pieniezna_i_bankowa/sfi.html

¹⁷ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 3 marca 2014 r. w sprawie sposobu, szczegółowego zakresu i terminów przekazywania do Narodowego Banku Polskiego danych niezbędnych do ustalania polityki pieniężnej i okresowych ocen sytuacji pieniężnej państwa (Dz. U. poz. 271).

¹⁸ http://www.nbp.pl/home.aspx?f=/statystyka/pieniezna_i_bankowa/krf.html

Sektory i podsektory instytucjonalne według ESA 2010¹⁹

Sektory i podsektory instytucjonalne		Kod	
Przedsiębiorstwa niefinansowe		S.11	
Instytucje finansowe		S.12	
Monetarne instytucje finansowe	Bank centralny	S.121	
	Pozostałe monetarne instytucje finansowe	Instytucje przyjmujące depozyty, z wyjątkiem banku centralnego	S.122
		Fundusze rynku pieniężnego	S.123
Instytucje finansowe z wyjątkiem monetarnych instytucji finansowych oraz instytucji ubezpieczeniowych i funduszy emerytalno-rentowych	Fundusze inwestycyjne niebędące funduszami rynku pieniężnego	S.124	
	Pozostałe instytucje pośrednictwa finansowego, z wyjątkiem instytucji ubezpieczeniowych i funduszy emerytalno-rentowych	S.125	
	Pomocnicze instytucje finansowe	S.126	
	Instytucje finansowe typu <i>captive</i> i udzielające pożyczek	S.127	
Instytucje ubezpieczeniowe i fundusze emerytalno-rentowe	Instytucje ubezpieczeniowe	S.128	
	Fundusze emerytalno-rentowe	S.129	
Instytucje rządowe i samorządowe		S.13	
Instytucje rządowe na szczeblu centralnym (z wyjątkiem funduszy zabezpieczenia społecznego)		S.1311	
Instytucje rządowe i samorządowe na szczeblu regionalnym (z wyjątkiem funduszy zabezpieczenia społecznego)		S.1312	
Instytucje samorządowe na szczeblu lokalnym (z wyjątkiem funduszy zabezpieczenia społecznego)		S.1313	
Fundusze zabezpieczenia społecznego		S.1314	
Gospodarstwa domowe		S.14	
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych		S.15	
Zagranica		S.2	

¹⁹ W zestawieniach statystycznych niektóre sektory i podsektory mogą być prezentowane łącznie.

Klasyfikacja aktywów finansowych i zobowiązań według ESA 2010²⁰

Aktywa finansowe i zobowiązania	Kod
Złoto monetarne i specjalne prawa ciągnięcia (SDR-y)	F.1
Złoto monetarne	F.11
Specjalne prawa ciągnięcia (SDR-y)	F.12
Gotówka i depozyty	F.2
Gotówka	F.21
Depozyty bieżące rozliczeniowe	F.22
Pozostałe depozyty	F.29
Dłużne papiery wartościowe	F.3
Krótkoterminowe dłużne papiery wartościowe	F.31
Długoterminowe dłużne papiery wartościowe	F.32
Kredyty i pożyczki	F.4
Krótkoterminowe kredyty i pożyczki	F.41
Długoterminowe kredyty i pożyczki	F.42
Udziały kapitałowe i udziały/jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych	F.5
Udziały kapitałowe	F.51
Akcje notowane	F.511
Akcje nienotowane	F.512
Pozostałe udziały kapitałowe	F.519
Udziały/jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych	F.52
Udziały/jednostki uczestnictwa w funduszach rynku pieniężnego	F.521
Udziały/jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych niebędących funduszami rynku pieniężnego	F.522
Systemy ubezpieczeniowe, emerytalno-rentowe i standaryzowanych gwarancji	F.6
Rezerwy techniczne pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych	F.61
Uprawnienia z tytułu ubezpieczeń na życie i rent dożywotnich	F.62
Uprawnienia emerytalno-rentowe	F.63
Należności funduszy emerytalno-rentowych od podmiotów nimi zarządzających	F.64
Uprawnienia do świadczeń innych niż emerytalno-rentowe	F.65
Rezerwy na pokrycie żądań wypłaty z tytułu standaryzowanych gwarancji	F.66
Instrumenty pochodne i opcje na akcje dla pracowników	F.7
Instrumenty pochodne	F.71
Opcje na akcje dla pracowników	F.72
Pozostałe kwoty do otrzymania/zapłacenia	F.8
Kredyty handlowe i zaliczki	F.81
Pozostałe kwoty do otrzymania/zapłacenia, oprócz kredytów handlowych i zaliczek	F.89

²⁰ W zestawieniach statystycznych instrumenty mogą być prezentowane na różnych poziomach agregacji.